

MINISTER GOSPODARKI

KANCELARIA SENATU
BIURO PREZYDIALNE

wpłynęło dn. 6.07.06
nr 3762 podpis.....

BPS

Warszawa, 4.07.2006r.

DP-IV-JZ-070-6/06

L.dz. 1340.....

60706
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
wpłynęło dn. 6.07.06
nr 4806 podpis.....

Pan Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

dotyczy: oświadczenia Senatora Romana Ludwiczuka z dnia 08.06.2006r. w sprawie sytuacji sektora górnictwa węgla kamiennego.
(znak pisma: BPS/DSG-043-400/06)

Szanowny Panie Marszałku!

W latach 2003–2005 górnictwo węgla kamiennego uzyskało dodatni wynik finansowy głównie dzięki poprawie koniunktury i wzrostowi cen na rynkach światowych. Wzrost ten wpłynął na stopniową poprawę wskaźników płynności finansowej, co w konsekwencji umożliwiło wywiązywanie się przedsiębiorstw górniczych z bieżących zobowiązań publicznoprawnych i cywilnoprawnych.

Niestety, korzystna sytuacja nie została w tym czasie w pełni wykorzystana do działań mających na celu przygotowanie sektora do załamania koniunktury, co nastąpiło na przełomie 2005 i 2006r.

W II połowie 2005r., nastąpił spadek cen węgla na światowych rynkach zbytu oraz wzrost cen wyrobów stalowych i energii, co miało znaczący wpływ na kształtowanie się kosztów działalności operacyjnej w górnictwie. Wzrost cen wyrobów stalowych wpływa bowiem na wzrost cen nowych środków trwałych i materiałów. Dla przykładu, w porównaniu do stycznia 2005 r. w styczniu 2006 r. koszty amortyzacji wzrosły ze 110,1 mln zł do 150,8 mln zł, tj. o 36,9%. Koszty energii wzrosły natomiast z 80,1 mln zł do 105,8 mln zł, tj. o 32,1%.

Wydaje się, iż zarówno nadzorujący funkcjonowanie sektora górnictwa węgla kamiennego jak i zarządzający przedsiębiorstwami górniczymi uwierzyli, iż trend cenowy roku 2004 i pierwszej połowy 2005r. będzie na tyle trwały, iż nie trzeba będzie podejmować dalszych trudnych działań restrukturyzacyjnych i porządkujących. Uwaga zarządzających skupiona została na przedstawianiu pozytywnych wynikach sektora, które osiągnięto głównie dzięki wysokim cenom na rynkach światowych. W tej sytuacji spowolniono lub nawet zaprzestano działań związanych z redukcją i ograniczaniem kosztów (np. wzrosły place ponad wskaźnik Komisji Trójstronnej).

W latach 2004–2005 zmniejszono zdolności produkcyjne sektora górniczego o 4,75 mln ton/rök. Przyjęte założenia programowe zostały więc zrealizowane w 80 proc. Nie zrealizowano założeń w zakresie zmniejszenia zatrudnienia. W latach 2004–2005 odeszło z sektora 16,6 tys. osób, a zakładano, że odejdzie 21,5 tys. osób. Zrealizowano zatem 77,2% przyjętych założeń.

Niepokój budzą rosnące, od początku reformy, koszty wydobycia węgla. Kosztów tych nie udało się ograniczyć, co stanowi istotne zagrożenie dla osiągnięcia stabilnej rentowności przez przedsiębiorstwa górnicze. Szczególny niepokój budzi wzrost kosztów usług obcych (w roku 2005 wzrost ten wyniósł 12,4% w stosunku do 2006r.) oraz jednostkowy wzrost kosztów wynagrodzeń z

narzutami. W 2006r. koszty wynagrodzeń wzrosły o 182,8 mln zł w porównaniu do roku 2005, przy jednoczesnym spadku zatrudnienia. Wzrosły również zapasy węgla na składach kopalń.

Wzrost kosztów, w tym kosztów wynagrodzeń, niejednokrotnie jest wynikiem presji organizacji związkowych, które jak było to widoczne na przełomie maja i czerwca br. używają wszelkich dostępnych metod aby osiągnąć doraźne efekty, których skutki będą widoczne w latach przyszłych. Skutkami tymi będą, między innymi wzrost kosztów wynagrodzeń oraz brak dostatecznego poziomu inwestycji.

Jednocześnie zauważyć należy, iż organizacje związkowe nie zgadzają się na żadne ustępstwa leżące po stronie tych organizacji, mimo że ustępstwa te nie pogarszają warunków pracowników. Rząd wspierając pracodawców dążył do podpisania jednolitych Układów Zbiorowych Pracy między organizacjami związkowymi a zarządem danej spółki jako pracodawcą. Według szacunków takie Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy doprowadziłyby do dostosowanie struktury związku do struktury organizacyjnej spółki, co w konsekwencji ograniczyło by ilość funkcji związkowych a więc i koszty funkcjonowania związków. Obecnie w sektorze górnictwa tylko sam koszt wynagrodzeń działaczy związkowych na stałe i czasowo oddelegowanych do prac związkowych wynosi około 60 mln zł rocznie.

Przeгляд i ocena efektów działań restrukturyzacyjnych oraz analiza aktualnego stanu górnictwa węgla kamiennego wykazuje, iż sektor ten może w najbliższym czasie stanąć przed poważnym problemem załamania się sytuacji finansowej.

Aby przeciwdziałać powyższemu zjawiskom oraz uniknąć sytuacji obciążenia po raz kolejny budżetu państwa kosztami następnej reformy górnictwa węgla kamiennego, Minister Gospodarki korzystając z uprawnień właścicielskich dokonał zmian w organach nadzorczych oraz zobligował je do przeprowadzenia szczegółowych i wnikliwych kontroli w każdym aspekcie działalności przedsiębiorstw górnictwa. Wyniki kontroli i analiz powinny pozwolić na eliminację nieprawidłowości.

Można stwierdzić, że w ostatnich trzech latach nastąpiły zmiany struktury organizacyjnej sektora górnictwa, jednak nie na tyle głębokie, aby w pełni przygotować sektor do konkurencji z innymi producentami węgla na rynkach światowych oraz do konkurencji z innymi nośnikami energii. Dlatego w mojej ocenie niezwykle ważne jest, aby w przyszłości postawić na:

- wyeliminowanie z sektora górnictwa węgla kamiennego wszelkich niewłaściwych działań i patologii, mających miejsce w tym sektorze i jego otoczeniu,
- utrzymanie bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz współuczestniczenie w zwiększaniu poziomu bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej przez wykorzystanie polskich zasobów węgla kamiennego,
- rozwój nowych technologii spalania i przetwórstwa węgla kamiennego, z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technologii w tym zakresie i wykorzystaniem polskiej myśli naukowo – technicznej,
- dostosowanie zdolności produkcyjnych kopalń do potrzeb rynku krajowego oraz ekonomicznie opłacalnej sprzedaży na jednolitym rynku europejskim,
- dostosowanie zatrudnienia do potrzeb produkcyjnych z jednoczesnym zapewnieniem wzrostu wydajności i efektywności pracy oraz warunków bezpieczeństwa pracy, przy podniesieniu poziomu technologicznego wydobycia i kwalifikacji załóg,

- uzyskanie i utrzymanie przez przedsiębiorstwa górnicze stabilnej rentowności, ekonomicznej efektywności oraz konkurencyjności na jednolitym rynku europejskim (między innymi przez usprawnienie struktury organizacyjnej przedsiębiorstw górniczych),
- uzyskanie i utrzymanie przez redukcję kosztów we wszystkich obszarach działalności zadowalającego poziomu płynności finansowej oraz zdolności kredytowej w celu zapewnienia stabilnego funkcjonowania i rozwoju przedsiębiorstw górniczych,
- zapewnienie stabilnych i bezpiecznych miejsc pracy w regionie śląskim, gdzie istnieją problemy społeczne z uwagi na realizowane w latach ubiegłych procesy restrukturyzacji przemysłów ciężkich.

Szczególnie istotnym zadaniem jest ograniczenie nadmiernego zatrudnienia wśród pracowników powierzchniowych. Nadal pozostają do rozwiązania takie problemy, jak m.in.: zakończenie restrukturyzacji finansowej, wzrastające koszty produkcji węgla, niska dynamika zbywania majątku nieprodukcyjnego i zbędnego majątku produkcyjnego oraz niezadowalająca dynamika ograniczania negatywnego oddziaływania górnictwa na środowisko i szkody górnicze, w tym rekultywacja zdegradowanych działalnością górniczą terenów.

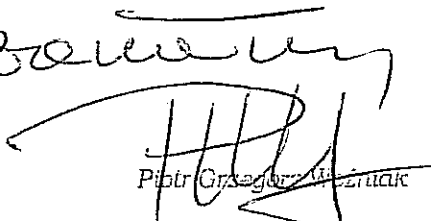
W dłuższej perspektywie wyzwaniem dla sektora będzie narastająca konkurencja na rynku krajowym ze strony importowanych nośników energii, w tym gazu, natomiast na rynkach eksportowych ze strony tanich producentów węgla, charakteryzujących się wyższą wydajnością i niższymi kosztami produkcji niż przedsiębiorstwa polskie. Wykorzystanie węgla na rynku krajowym do produkcji energii elektrycznej może zostać także ograniczone przez limity emisji gazów cieplarnianych, gdyż sektor energetyczny będzie musiał z jednej strony spełnić wymagania Unii Europejskiej, z drugiej zaś dążyć do zaoszczędzenia możliwie największej części przyznanego limitu, by móc go odsprzedać.

Ponadto pragnę zapewnić Pana Posła, iż zamierzeniem Rządu jest utrzymanie roli węgla, w tym węgla kamiennego w bilansie energetycznym kraju, szczególnie w świetle utrzymujących się wysokich cen nośników energii pierwotnej, a szczególnie ropy i gazu. Obecnie węgiel należy jednak postrzegać inaczej niż dotychczas, a więc nie tylko jako paliwo nadające się jedynie do spalania.

Wobec proekologicznej polityki światowej, polegającej na zwiększaniu produkcji energii ze źródeł odnawialnych, nie należy się spodziewać zwiększenia roli węgla w polskiej energetyce. Istnieją jednak znaczne rezerwy, wynikające z możliwości opracowania i wdrożenia nowych efektywnych technologii spalania, nowych technologii przerobu węgla na paliwa płynne oraz produkcji ekologicznego węgla o wysokiej jakości.

Przy utrzymujących się wysokich cenach ropy naftowej i gazu możliwości zwiększenia roli węgla kamiennego należy upatrywać w rozwoju jego przetwórstwa na paliwa płynne oraz w wdrażaniu technologii czystego spalania węgla (*clean coal technology - CCT*). Działania w ramach CCT, obejmujące opracowywanie nowych technologii wydobywania, wzbogacania i utylizacji węgla, których celem jest produkcja paliwa przyjaznego środowisku naturalnemu i czystej energii, dają coraz lepsze efekty na całym świecie. W tym względzie Polska - w ramach Komisji Europejskiej - podejmuje wysiłki wraz z innymi europejskimi producentami i użytkownikami węgla.

Z poważaniem

Piotr Grzegorz Wozniak